

**Sofiko Nachkebiya, Bram van der Heijden en
Jonathan Reus over *Brave New World 2.0***

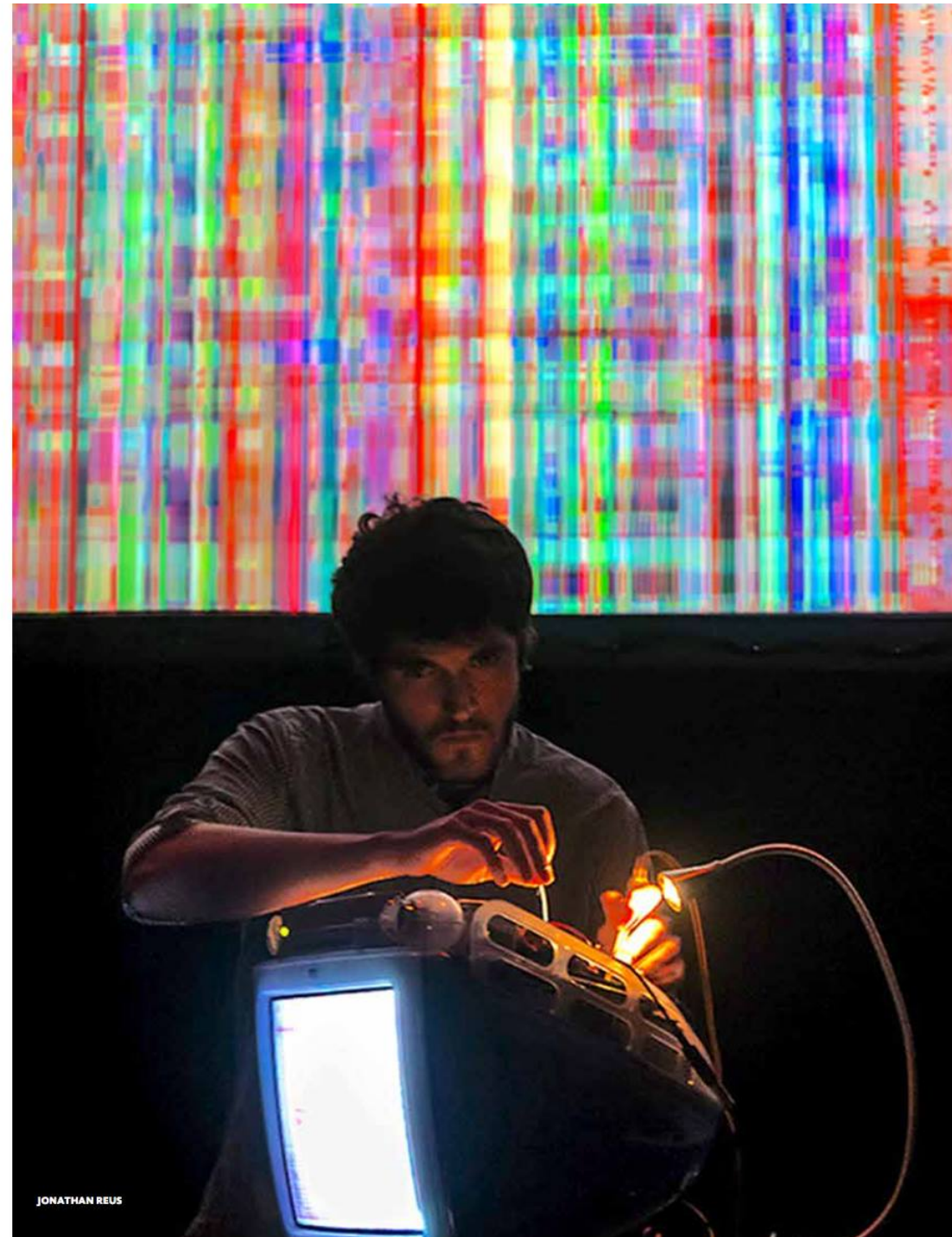
lost

TOT AAN DE PREMIÈRE

Het is eind januari als ik rond een uur of elf de Machinefabriek binnenloop, waar de repetities voor *Brave New World 2.0* dan ruim drie weken bezig zijn. Er wordt hard gewerkt, er moet heel veel gebeuren. Een grote productie als deze, met maar liefst 23 mensen op het toneel, vergt een strak schema met vele simultane deelrepetities; in zaal 1 is Roni Haver

aan het werk met een groep dansers, in de zaal daarnaast oefent Angela Herenda een solo en in zaal 2, waar het decor is opgebouwd, repeteert Guy Weizman met twee acteurs scène 1. Straks, om half één zal hier een gezamenlijke repetitie plaatsvinden, met tekst én dans; waarschijnlijk het interessantst om bij te wonen voor een buitenstaander als ik. ➤

FOTO: ED JANSEN | TEKST: YVON VAN APELDOORN

JONATHAN REUS

► In de tussentijd zoek ik Jonathan Reus op, de geluidskunstenaar die verantwoordelijk is voor de muziek in de voorstelling. Een Amerikaan met Nederlandse roots die niet makkelijk in een hokje te plaatsen is. Naast muzikant is hij computerwetenschapper en mediatheoreticus, hij studeerde humanistiek, wiskunde, schilderkunst en artificiële intelligentie en is medeoprichter van het *Instrument Inventors Initiative*. Hij is voortdurend op zoek naar nieuwe instrumenten, nieuwe geluiden en nieuwe manieren van muziek maken. Door bijvoorbeeld letterlijk de elektronische signalen van printplaten te versterken en percussie te spelen op bandrecordertapes.

Jonathan neemt me mee naar de kelder, waar hij me de installatie laat zien waaraan hij de afgelopen weken heeft gewerkt. Een bouwwerk bestaande uit oude iMacs, statieven, tapes, mengtafels, etc. Een soort robot-instrument. Helaas is ietwat ontmantelde staat, omdat net vandaag de installatie moet worden verhuisd naar een van de repetitiezalen, boven. Volgende week komen de musici van Askjo|Schönberg en Slagwerk Den Haag naar Groningen en gaan de muziekrepetities van start.

Hoe moet ik het me precies voorstellen? Heb je een soort soundtrack gecomponeerd? Of is alles improvisatie tijdens de voorstelling?

"Ik ben geen componist in de zin van 'ik schrijf een muziekstuk, hier zijn de noten, ga je gang,' maar grote delen liggen wel vast. Dat kan ook niet anders, want de dansers moeten ermee werken. Ze repeteren voorlopig met *click tracks* die ik heb gemaakt op basis van de compositie. We staan met zes muzikanten op het podium: een cellist, twee multi-instrumentalisten op pedaal steel gitaar en banjo, een violist, twee percussionisten en ikzelf. Mijn belangrijkste taak bestaat eruit dat alles *properly connected* is; dat alle analoge en digitale technieken optimaal samenwerken. Daarnaast ga ik live elektronisch materiaal programmeren en mixen; geluiden en de stemmen van de acteurs. Veel dingen zullen de komende weken pas op hun plek vallen."

SOFIKO NACHEBIYA

Ik las op het internet: 'Het werk van Jonathan Reus is fundamenteel interdisciplinair. Hij put uit verschillende artistieke technieken en mengt deze vrijelijk met concepten uit de (geestes)wetenschappen.' Daarin zie ik wel een soort analogie met de visie van Guy Weizman; het wordt pas echt interessant als er meerdere disciplines gecombineerd worden.

"Ja, daarin vinden we elkaar, zeker! Maar op andere vlakken zijn we elkaar nog aan het aftasten. NITE heeft bijvoorbeeld een heel duidelijke boodschap en ik weet nog niet zo goed hoe ik daarin pas. Het is sowieso allemaal nieuw voor me; ik heb veel verschillende performances gedaan, maar nooit eerder meegewerkt aan een theaterproductie."

Iets na half één begeef ik me naar de zaal waar ze inmiddels zijn begonnen met het repeteren van scène 20, een dialoog tussen acteurs Julia Akkerman en Bien De Moor. Julia wordt bijgestaan door een groep van zeven dansers. Ze wordt vastgehouden en opgetild en moet zinnen uitspreken terwijl haar hoofd door vele handen in een onmogelijke positie wordt gedwongen. Ik besef ineens hoe ongelofelijk moeilijk dit is. Een beetje improviseren of spelen met je timing is er niet bij. Een seconde te laat met je tekst en de hele choreografie loopt in de soep. Keer op keer neemt iedereen zijn basispositie weer in en wordt de scène herhaald. En opnieuw. En opnieuw.

Wat me vooral opvalt is de rust waarmee het allemaal gebeurt. Blijkbaar stel ik me een regisseur voor als iemand die briesend rondrent: "Nee, niet zo! Wat zeg ik nou net!" Maar Guy Weizman is de kalme zelve. Geeft zijn regieaanwijzingen op zachte toon. Heel beschaafd allemaal, heel decent.

Als ik deze gedachte even later uitspreek tegenover acteur Bram van der Heijden, word ik gecorrigeerd; "Nee hoor," lacht hij, 'dat heeft helemaal niets met decentie te maken, maar puur met concentratie. Het repeteren van een scène met zoveel mensen vereist gewoon absolute focus. Guy is heus ook soms gefrustreerd, maar hij beheerst zich. Schreeuwen zou alleen maar iedereen uit zijn concentratie halen, dat is niet efficiënt."

Bram speelt in de voorstelling de rol van Troy van der Veld. Als directeur van Humanite, een bedrijf in emotie-software, bekleedt hij een hoge positie in de *white zone*: een met technologie verrijkte wereld die voornamelijk bestaat uit zorgeloze, tevreden mensen – een groot contrast met de *red zone*, waar oorlog en armoede heerst. Troy gedraagt zich enigszins atypisch; in plaats van onbekommerd zijn leven te leiden stelt hij zichzelf existentialistische vragen, trekt hij zich het lot aan van de vluchtelingen in de *red zone* en probeert hij dingen in een sociaaleconomisch perspectief te plaatsen.

BRAM VAN DER HEIJDEN

"De voorstelling gaat over wat het betekent om mens te zijn, in een wereld waar robots onderhand zo goed zijn geworden dat ze mensen kunnen vervangen. Of algemener: over de vraag of en hoe computers en technologische ontwikkelingen ons leven beter gaan maken."

Sofiko Nachkebiya is intussen ook aangeschoven. Haar verhaal klinkt als een omgekeerd sprookje, met een happy end. De in de voormalige USSR geboren danser studeerde klassiek ballet aan de Balletacademie van Moskou en was daarna verbonden aan het Russische Theatre Ballet waar ze vele rollen heeft gedanst. Meestal prinsessen; Sneeuwvitje, Doornroosje. Tot er op een dag een aantal dansers van Club Guy & Roni op bezoek kwam en ze plotseling beseft dat ze geen prinses meer wilde zijn. Ze nam de sprong in het diepe, kwam naar Nederland en vervulde het traditioneel-esthetische van het klassieke ballet voor het rauwe en ongepolijste van Guy & Roni. Dat is nu vier jaar geleden.

Mis je het klassieke ballet nog wel eens? Denk je er wel eens over terug te gaan?

"No, *never!* Het was de allerbeste beslissing van mijn leven en ik ben stapelgek op Groningen!"

Dit is de derde voorstelling van NITE. Na *Salam* en *Carousel* opnieuw een multidisciplinaire voorstelling. Zijn jullie inmiddels gewend aan deze manier van theatermaken?

Bram: "Guy houdt er niet van zichzelf te herhalen, dus het is nu eigenlijk weer totaal anders. In *Salam* bleven de verschillende disciplines nog zo'n beetje op hun eigen eilandje, bij *Brave New World 2.0* loopt alles veel meer door elkaar. Acteurs en dansers bewegen letterlijk in elkaars disciplines. Er zijn dansers die acteren en acteurs die dansen – of in elk geval heel fysiek spelen."

Kan dat zomaar? Niet iedere acteur kan toch automatisch ook dansen – en andersom?

Bram: "Jawel hoor, tot een bepaalde hoogte. Elke acteur heeft een persoonlijke reikwijdte waarin hij of zij ook kan dansen, zoals elke danser een persoonlijke reikwijdte heeft waarin hij of zij kan acteren. Zolang je daarbinnen blijft gaat dat goed. En soms kan het spannend zijn om de grenzen van de comfortzone op te zoeken, of daar net een beetje overheen te gaan."

Sofiko: "Ik denk dat ik het voorlopig maar bij dansen hou."

Bram: "Ik ben anders wel heel benieuwd hoe jij zou acteren."

Sofiko: "Nou, wie weet, ooit. Als ik de taal beter beheers."

Ter afsluiting breng ik het gesprek nog even op Jonathan en de enigszins verloren indruk die hij maakte.

Sofiko: "Oh, dat is heel normaal in deze fase."

Bram: "We zijn allemaal *lost*, tot aan de première. Dat hoort bij deze manier van theatermaken. We maken nou eenmaal geen simpele stukken met een duidelijk begin en eind, waarbij iedereen vanaf dag één precies weet wat er moet gebeuren. We zijn allemaal nauw bij het proces betrokken en er worden voortdurend nog dingen gewijzigd en geschraapt. Het is spannend, maar ook oneindig veel interessanter. Wat je moet doen is vertrouwen." ✖

NITE / GUY WEIZMAN

Brave New World 2.0

Na de stortvloed aan enthousiaste publiekreacties, alle lovende recensies voor *Carousel* en *Salam*, én het winnen van de Regieprijs 2018, is het voor veel theaterliefhebbers natuurlijk uitkijken naar de volgende regie van Guy Weizman. Zowel qua vorm als inhoud zijn Weizmans voorstellingen urgent, vermakelijk en inspirerend. In *Brave New World 2.0* pakt hij uit met maar liefst 23 acteurs, dansers en musici.

In zijn nieuwe voorstelling onderzoekt Weizman de toekomst van de mens. De verdeelde maatschappij die Aldous Huxley in 1932 in zijn roman *Brave New World* schetste was bedoeld als schrikbeeld, maar doet voor de lezer van nu herkenbaar aan. *Artificial Intelligence*, robots en hyperintelligente algoritmes scheppen kansen maar dwingen ook tot de vraag: wordt de wereld door technologische ontwikkelingen een betere plek, of vergroten deze ontwikkelingen voornamelijk de al bestaande ongelijkheid tussen de *haves* en de *have-nots*? Met Huxley's klassieker, maar ook het werk van Naomi Klein, Thomas Piketty en Yuval Harari als inspiratie, herdefiniëren regisseur Guy Weizman en schrijver Rik van den Bos *Brave New World* tot een overrompelende, in your face en actuele *Brave New World 2.0*.

▶ TRY-OUT

donderdag 7 en vrijdag 8 maart, 20.15 uur

PREMIÈRE

zaterdag 9 maart, 20.15 uur

donderdag 21 t/m zaterdag 23 maart, 20.15 uur

donderdag 16 t/m zaterdag 18 mei, 20.15 uur
Stadsschouwburg

INLEIDING

niet op 7, 8 en 9 maart